

**Diakonissa-
laitos**

Avustushakemus
3.3.2023

1(5)

Helsingin seurakuntayhtymä
Yhteinen seurakuntatyö
Kolmas linja 22 B
00530 Helsinki

AVUSTUSHAKEMUS

Pyydämme, että Helsingin Seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto myöntää avustuksen tämän hakemuksen kuvamaalle hankkeelle, joka tukee erityisen haavoittuvassa asemassa olevien paperittomina elävien ihmisten löytämistä ja tukemista Uudenmaan alueella 1.1-30.10.2023. Hankkeen vuoden 2023 avustuspyyntö on 30.000 €.

Yhteistyöterveisin,

Maija Hyle

Toimialajohtaja

Diakonissalaitos

Pirkka Saarinen

Lakiasioiden johtaja

Diakonissalaitos

AVUSTUSHAKEMUS: PAPERITTOMINA ELÄVIEN LIIKKUVA PALVELU

Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö anoo Helsingin Seurakuntayhtymältä vuodelle 2023 avustusta 30 000 paperittomina elävien ihmisten liikkuvan palvelun kehittämiseksi.

Diakonissalaitos on ylläpitänyt paperittomina eläville henkilöille suunnattua toimintaa vuodesta 2017. Aluksi toiminta oli yhteistyössä Sisäministeriön Suojattomat hankkeena vuosina 2017–2018. Hankkeen tavoitteena oli paperittomina elävien etsivä työ, vapaaehtoisesta paluusta kertominen paperittomina eläville ja sitä haluavien ohjaus vapaaehtoisen paluun prosessiin. Vuonna 2018 aloitettiin Stea tukemana Paperittomat -hanke, jonka tehtävänä oli paperittomina elävien etsivä työ, päiväkeskustoiminta sekä vaikuttamistyö paperittomuuteen liittyvissä asioissa.

Toiminnan tarve

Suojattomat -hankkeen toiminnan aikana on huomattu, että vaikka hanke tavoittaa paljon paperittomina eläviä ihmisiä niin palveluiden ulkopuolelle jää erityisen haavoittuvassa asemassa eläviä ihmisiä, jotka eivät tule paperittomina eläville henkilöille suunnattuihin palveluihin kuten esim. Puotinharjussa sijaitsevaan päiväkeskukseen joko sijainnin etäisyyden takia tai eivät koe päiväkeskuksen toimintaa sopivaksi itselleen. Esimerkiksi paperittomana elävät naiset eivät halua asioida pääosin miehiä täynnä olevassa päiväkeskuksessa tai koska jotkut paperittomina elävät henkilöt eivät halua leimautua paperittomaksi muiden palvelun käyttäjien silmissä.

Kohderyhmä

Kohderyhmänä on paperittomina elävät henkilöt Uudellamaalla. Valtaosa paperittomina elävistä henkilöistä on saapuneet Suomeen 2015 pakolaiskriisin jälkeen. He ovat hakeneet useita kertoja turvapaikkaa mutta eivät ole täyttäneet sen kriteereitä. Osan kohdalla paperittomuuteen on voinut johtaa parisuhteen päätyminen ja siihen liittyneen oleskeluoikeuden päätyminen. On myös erityinen ryhmä erityisesti somalitaustaisia perheitä, jotka ovat tulleet Suomeen jo aiemmin humanitaarisen oleskeluluvan ollessa vielä voimassa ja nyt 2016 tehdyn lakimuutoksen vuoksi eivät enää täytä oleskeluluvan saamisen kriteerejä. Paperittomuuteen on voinut päätyä myös 3kk turistiviisumin voimassa olon päätyttyä, jos sen jälkeen on vielä jäänyt maahan.

Kohderyhmä on erityisen haavoittuvassa asemassa ollessaan ilman oleskelulupaa maassa. Tämä merkitsee, että heillä ei ole lainkaan työnteko-oikeutta. Kela antaa heille maksusitoumuksena välttämättömiin ruokahankintoihin noin 300 € kuukaudessa. Lisäksi heillä, jotka ovat täysin asunnottomia, on mahdollisuus yöpyä Inarintien hätämajoituksessa, josta heidän pitää lähteä joka aamu. Tästä seuraa, että monet heistä etsiessään jonkinlaista toimeentuloa päätyvät työskentelemään harmaan talouden alaisuudessa vailla asianmukaisia työskentelyolosuhteita tai palkkaa. Työperäinen hyväksikäyttö on erittäin yleistä kohderyhmän keskuudessa. Paperittomat naiset altistuvat lisäksi myös seksuaaliselle hyväksikäytölle. Ihmiskauppa paperittomina elävien henkilöiden kohdalla on valitettavan yleinen ilmiö.

Toimintasuunnitelma 2023

Nyt perustetun liikkuvan palvelumuodon tavoitteena on tavoittaa uudenlaisen etsivän työn keinoin sellaisia uusia paperittomia eläviä henkilöitä, joita Diakonissalaitoksen paperittomiin kohdistuvalla työllä ei ole aiemmin pystytty tavoittamaan, erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat kuten naiset, lapset ja perheet. Kyseessä on asuntoautoon rakennettu palvelu, joka liikkuu Uudenmaan alueella ja vie asiakkaille paperittomia eläville palveluita kuten esim. apua asioinnissa viranomaisten kanssa ja apua erilaisten lomakkeiden täyttämässä.

Toiminnan painopisteenä on kartoittaa palveluiden ulkopuolelle jäävien paperittomia elävien määrää sekä heidän sijoittumistaan Helsingin ja Uudenmaan alueella.

Toisena painopisteenä on saada heihin kontakti ja tarjota heille heidän tarvitsemaansa apua sekä arjessa selviämisen edellytyksiä parantavaa tukea.

Paperittomia elävien henkilöiden palvelun tavoitteena on, että kukaan ei jäisi paperittomuuteen määräämättömäksi ajaksi. On tärkeää löytää polkuja ulos paperittomuudesta. Hankkeessa henkilökunta ohjaa, neuvoo ja avustaa kohderyhmää löytämään keinoja oleskeluluvan saamiseksi tai mahdollisesti maasta poistumiseksi. Monet kokevat, että eivät voi palata kotimaahan. Heidän kohdallaan tehdään pitkäjänteisesti työtä oleskeluluvan saamiseksi esim. työperusteisesti. Paperittomia eläviä henkilöitä avustetaan oleskelulupa hakemusten ja liitteiden tekemisessä. Tarvittaessa heidät ohjataan lakimiehen luokse saamaan juridista neuvontaa esim. Pakolaisneuvontaan.

Liikkuvan yksikön henkilökunta antaa kohderyhmälle myös kriisiapua tilanteissa, joissa kävijän psyykinen tai fyysinen terveys tai sosiaalinen hyvinvointi on äkillisesti vaarantunut. Käytännössä kriisiapu tarkoittaa useimmiten asiakkaan saattamista ja tulkkausta esimerkiksi päivystyspoliklinikalla, lastensuojelupalveluissa tai suurlähetystössä, sekä kaupungin kanssa yhdessä järjestettävää hätämajoitusta. Kriisiapu kohdennetaan ensisijaisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville ryhmille: naisille, lapsille, yksintulleille nuorille, raskaana oleville tytöille ja naisille sekä vammaisille ja sairaille. Työssä painottuu oikeus inhimilliseen elämään ja työtä tehdään kiinteässä yhteistyössä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa sekä kirkkojen diakoniatyön kanssa.

Yhteistyö Hirundo Mobiili kanssa

Uutena toimintona marraskuussa 2022 Diakonissalaitos on aloittanut vuoden mittaiseen pilottiin liikkuvalla mobiiliyksiköllä. Sen kohderyhmä on Euroopan liikkuva väestö Uudellamaalla. Siinä Hirundo päiväkeskuksesta tuttu asioimisapu ja pienimuotoinen ruoka-apu viedään niille alueille Uudenmaan alueella, joilla ovat liikkuva väestö ei normaalisti asioi Hirundon kiinteissä tiloissa Inarintiellä Vallilassa. Palvelut on rakennettu asuntoautoon, joka voidaan ajaa minne vain. Autossa on kaasulämmitys ja mahdollisuus ruuan laittoon. Siinä on myös työskentelyä varten riittävä sähköntuotto tietokoneita ja tulostimia varten. Asioimisapu tarkoittaa, että asiakkaita autetaan viranomais- asioinnissa erilaisten papereiden ja lomakkeiden täyttämässä esim. verotukseen tai rekisteröintiin työntekijäksi. Palvelussa tarjotaan myös mahdollisuuden tulla hetkeksi

lämmittelemään ja samalla juoda kahvia tai teetä ja keskustella auton henkilökunnan kanssa. Autossa on aina kaksi työntekijää mukana, kun se on liikkeellä. Auto on liikkunut kolmena päivänä viikossa tarjoten palveluita Euroopan liikkuvalla väestölle.

Nyt perustettava paperittomana elävien henkilöiden liikkuva yksikkö toimii läheisessä yhteistyössä Euroopan liikkuvalla väestölle tarkoitetun mobiili yksikön kanssa. Hanke käyttää samaa asuntoautoa ja hankkeessa nämä kaksi liikkuvaa yksikköä yhdistävät henkilöstöresurssit ja mahdollistavat yksikön liikkumisen viitenä päivänä viikossa Uudenmaan alueella.

Ympäristötyö, haittoja vähentävä työ ja viranomaisyhteistyö

Liikkuva yksikkö tekee myös ympäristötyötä liikkuessaan Uudenmaan alueella. Paperittomina elävät ihmiset ovat vailla kotia, joten päivät kuluvat usein julkisilla paikoilla oleskellen. Diakonissalaitoksen ympäristötyö on johdonmukaisesti kehitetty työmuoto, jolla vähennetään ei-toivottuja ilmiöitä yhteisöissä ja ympäristössä, joissa asuu tai liikkuu paljon erilaisista lähtökohdista tulevia asukkaita. Ympäristötyöhön sisältyvät toimintaympäristön kartoitus ja jatkuva arviointi, yhteistyö ja säännöllinen vuorovaikutus lähiympäristön kanssa, viranomaisyhteistyö, välitön reagointi kaikkiin yhteydenottoihin, jalkautuva ympäristötyö lähialueelle, näkyvyys, turvallisuus ja säännöllinen dokumentointi. Maahanmuuttajina paperittomina elävät henkilöt erottuvat kantasuomalaisista, vaikka paperittomuus ei itsessään näy henkilöissä. Tämä saattaa johtaa konflikteihin ja erimielisyyksiin kantaväestön kanssa.

Yksikkö tiedottaa paperittomina eläville henkilöille omalla kielellä (mm. arabia, englantia, espanja) suomalaisen yhteiskunnan pelisäännöistä, mukaan lukien laitton asuminen ja leirytyminen, roskaaminen, katurauhaa häiritsevä toiminta, ja tarttuvat taudit. Tiedotusta kehitetään yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden kanssa. Yhdessä poliisin ennalta estävän toiminnon, ja paperittomina elävien henkilöiden kanssa kehitetään turvallisuuteen liittyviä käytänteitä, joilla ennaltaehkäistään paperittomina elävien henkilöiden hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa. Diakonissalaitoksella on nollatoleranssi kaikkeen rikollisuuteen ja asiasta on keskusteltu avoimesti paperittomina elävien henkilöiden kanssa Suojattomat hankkeen yhteisökokouksissa.

Hankkeessa tiedotetaan paperittomille eläville henkilöille myös vapaaehtoisen paluun mahdollisuudesta. Vapaaehtoisessa paluussa on kyse paperittomana elävän henkilön paluusta kotimaahan ja siihen mahdollisesti liittyvästä taloudellisesta sekä muusta avusta kotimaassa. Henkilön kiinnostuessa asiasta hänet ohjataan Migrin vapaaehtoisen paluun hankkeen työntekijöiden luokse.

Toiminnan arviointi

Asiakastyötä seurataan ja arvioidaan Suojattomat hankkeen viikoittaisissa tiimeissä, ryhmätyönohjauksissa sekä työryhmän säännöllisesti pidettävässä kehittämissäpäivässä. Hankkeen toimintaa suunnittelee, seuraa ja arvioi Suojattomat hankkeen ohjausryhmä sekä Diakonia ja sosiaalinen vastuu -ohjausryhmä.

Työntekijät

Liikkuvassa yksikössä työskentelee 2 henkilöä, joista toisella on sosionomi amk tutkinto ja toisella on vähintään sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto tai muu soveltuva tutkinto sekä vähintään vuoden työkokemus haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden kanssa työskentelemisestä. Useimmilla on kokemusta myös projektityöstä. Tiimillä on monipuolinen kielitaito, mukaan lukien arabia, englanti ja espanja. Erikoisosaamisaloja ovat mm. oleskeluluvat, ihmisoikeudet, sukupuoleen perustuvan väkivallan vastustaminen, ihmiskauppa, viestintä, turvallisuus.

Toiminnan vaikutukset

Toiminnan avulla Uudenmaan alueelta on löydetty uusia paperittomia eläviä henkilöitä, jotka eivät ole aiemmin asioineet paperittomille tarkoitetuissa palveluissa esim. Suojattomat päiväkeskuksessa. On löydetty uusia alueita joilla paperittomia eläviä ihmisiä oleskelee ja pystytty luomaan heidän kanssaan luottamukselliset suhteet heidän auttamisekseen. Kohderyhmän tietoisuutta suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen toiminnasta on pystytty lisäämään. Useita kohderyhmän henkilöitä on tuettu oleskelulupiin liittyvissä asioissa. Paperittomien henkilöiden kiireellistä hoitoa Uudellamaalla julkisessa terveydenhuoltopiirissä on tuettu. Vuoropuhelua kohderyhmän, viranomaisten, kolmannen sektorin ja kuntalaisten välillä on kehitetty, ja monenmoisia tietoja ja tilastoja tuotettu. Paperittomana elävien yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämisessä ja syrjinnän torjumisessa on edetty, erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien suhteen. Naisten ja lasten oikeudet on otettu huomioon ja monia toimenpiteitä on tehty. Yhteistyötä lähtömaiden kanssa on edistetty yhteistyössä Migrin kanssa.

Budjetti

Toiminnan kustannukset koostuvat kahden kokoaikaisen työntekijän palkkakustannuksista sivukuluineen. Toimintakulut koostuvat asuntoauton leasing kuluista, polttoainekuluista sekä vakuutus- ja muista kuluista. **Toiminnan budjetoidut kokonaiskustannukset 1.1.-31.10.2023 ovat yhteensä 91 972 €.** Helsingin seurakuntayhtymältä anotaan 30 000 €. Muista kuluista vastaa Diakonissalaitos.

Henkilöstökulut yhteensä	57 156€
Ajoneuvokulut	20 150 €
Asiakaskulut	500 €
Kone- ja kalustokulut	650 €
Muut kulut	152 €
Toimintakulut yhteensä	21 452 €
Sisäiset kulut	13 363 € (17%)
KULUT YHTEENSÄ	91 972 €
Helsingin seurakuntayhtymän avustus	30 000 €
DL Omarahoitus	61 972 €
TUOTOT YHTEENSÄ	91 972 €

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 5 pages before this page

Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende